

Erika Tekei

Mythical Creatures and Fairy Tales Heroes in the New Type of Story Books between 1948-1956

Keywords: book-related debates, socialism, folk tales, the new type of story books

In this article I discuss some book-related debates which took place in the first decade of the second period of the Hungarian ethnographic book publishing in Romania (1948-1989), in well defined historical, political and intellectual contexts, the years of socialism and communism. The book's scientific and professional reception can be followed in the argumentative press articles, reviews and critiques published in the literary periodicals *Utunk* (Our Way) and *Igaz Szó* (True Word) during 1948-1956. The controversy was between ethnographers, scientific researchers, writers, poets and editors. I analysed the texts using critical discourse analysis methods. According to my analysis the new type of story books, were meant to become the tools of the so called educational revolution, cultural revolution as well as means of constructing, anthropologically forming the new socialist man as well as means of education in community. The reason behind rewriting folk tales and creating a new type of written „false” fairy tales in this period was to raise awareness of the working class, to depict the fight of the exploited against their exploiters all in all to form of the new community member. One of the doable ways according to Soviet pattern, seemed to be blending folklore with literature, using traditional folk motifs in a creative way and developing them according to their aims.

Naționalizarea eroilor mitici și a personajelor din basmele populare în perioada 1948–1956

Cuvinte-cheie: dezbateri legate de cărți etnografice, socialism, povești populare, noul tip de cărți de povești

Lucrarea prezintă unele dezbateri legate de cărți etnografice maghiare apărute în a doua perioadă al editării etnografice maghiare din România (1948–1989), cărți apărute într-un context istoric, politic și intelectual bine definit, perioada socialistă și comunistă. Recepția științifică și profesională a cărților, controversa între etnografi, cercetători științifici, scriitori, poeți și editori poate fi urmărit în articole, recenzii și critici publicate între anii 1948–1956 în periodicele literare *Utunk* și *Igaz Szó*. Am analizat textele utilizând metode de analiză critică a discursului.

Conform analizei, noul tip de cărți de povești erau menite să devină instrumentele de așa zisă revoluție de învățământ, revoluție culturală, precum și un mijloc de construire, un mijloc a formării antropologice al *omului nou*, *omul de tip socialist*. În această perioadă motivul din spatele rescierii poveștilor populare și creării unui nou tip de scris basme „false” era creșterea gradului de conștientizare a clasei muncitoare, descrierea luptei împotriva exploatatorilor, formarea noului membru al comunității socialiste și comuniste. În conformitate cu modelul sovietic una dintre modalitățile realizabile părea să fie amestecarea folclorului cu literatură, folosind motive folclorice tradiționale într-un mod creativ și dezvoltarea acestora în funcție de obiectivele socialiste și comuniste al autorilor.

Péter Bálint

The Hermeneutics of Tales Including Songs

In connection to the inserted songs sung in tales we meet the following questions: (1) Is there any kind of passage between the two types of texts, the tale narrative and the song inserted in there (rhythmic poetry text), in other words does the teller connect in the act of configuration the world of the profane text and the world of the celestial/poetry song – the world of existence and poiesis itself? (2) Does the song, or inserted song generate in the course of the tale (either in the beginning, or in the middle, or in the end) another event or an action unhoped for which changes or (fulfills) the hero's destiny approaching the expectation that the hero becomes what he needs to become? (3) Is there any kind of educational character of these folk tale songs that rely on proverbs, on social-moral prohibitions or admonition presented in rhymes and that the tale teller had to make available for thinking?

Hermeneutica cântecelor din povești

Analiza cântecelor incluse în povești scot în evidență o serie de întrebări:

(I) Există o tranziție între cele două tipuri de texte, partea narativă și cântecul inserat (textul ritmic poetic)? Cu alte cuvinte, dacă naratorul, în procesul de configurare a discursului, creează o conexiune între universul textului profan și cel al cântecului celest/poetic, între lumea ființării și *poiesis*-ul însuși

(II) Dacă un astfel de cântec sau fragment liric inserat generează în cursul narațiunii (la începutul mijlocul sau sfârșitul acesteia) un alt eveniment sau o acțiune nesperată care să

schimbe (sau să împlinească) destinul vreunuia dintre eroii poveștii, apropiindu-l pe acesta de ceea ce îi era dat să devină.

(III) Dacă există vreun scop formativ/educativ al acestor cântece populare, care se bazează pe proverbe, asupra prohibițiilor social-morale sau dacă acestea sunt admonestări în versuri, pe care naratorul trebuia să le aducă la cunoștință publicului receptor ca teme de gândire.

Erika Tasnády

Folk-song: Emblem of the National Identity

Keywords: folk-songs, singing behaviour, national emblem, national identity, nationalist conflict, Transylvanian villages

This paper proposes an analysis of folk songs as national anthems or symbols people would federate on, without taking into account boundaries of any kind following a scientific paradigm. According to the author, the nationalist dimension of a song is even more obvious in the conflicts associated to it. The paper's first part introduces conflicts driven by nationalism and linked one way or another to a song, from memories gathered in the Szék village, Transylvania, Romania. More similar examples are given of prohibition supported by folk songs under the Austrian monarchy. Traditional folk songs carry semantically rich contents, their meanings being often contradictory. The author researches a possible, more theoretical explanation to this in the second half of the text: why, and how, has folk singing first started to carry multiple meanings, and why repertoires from various origins and contexts, and providing very different contents can convey similar meanings? Before the emergence of the 19th century's nationalism-oriented contents, repertoires with ethnic background most likely existed, that conveyed foreign symbols from people who spoke another language. Folk songs is an always updated kind of sketch, which meaning depends on social status, education, or other factors. The national/ethnic hallmark is only a part of the semantic field; it can however acquire a primary role.

Cântecul popular: un purtător al identității naționale

Lucrarea de față își propune ca subiect cântecul popular (în accepțiunea sa cea mai largă), ca simbol colectiv național și nu încearcă să-i contureze limitele potrivit unei anumite interpretări ce se subscrie unei paradigme științifice. Autorul susține ipoteza potrivit căreia caracterul de

simbol național al cântecului popular poate fi surprins mai ales prin conflictele ce se leagă de cântec.

Prima parte a studiului este centrată pe conflictele naționale legate de cântecul popular din perioada dictaturii comuniste din România, datele fiind culese în comuna Sic, o localitate din Câmpia Transilvană. Exemple în acest sens ne oferă amintirile privind restricțiile de acest gen din perioada monarhiei austriece, atunci când existau deasemenea restricții în privința interpretării cântecelor în limba maghiară.

Simbolica cântecului popular este o construcție stratificată, adesea purtătoare a unor sensuri contradictorii. Partea secundă a lucrării, comportând un filon teoretic încearcă să deslușească două aspecte: cum a devenit cântecul popular purtătorul unor conotații divergente, respectiv cum se poate explica faptul că mai multe cântece care se deosebesc prin factura, esența și originea lor devin purtătoare de mesaje asemănătoare sau chiar identice.

Înainte de apariția mediajului național din secolul al XIX-lea este foarte probabil că avem de-a face cu existența unei poezii populare care avea în același timp și caracteristici etnice: un grup de simboluri care semnifică entitățile de altă limbă.

Cântecul popular este un topos, aflat într-o actualizare permanentă, sensul său depinzând de aspecte ale socializării, de apartenența la un anumit strat social, de cultura și educația individului, etc. Caracterul național/etnic este doar un component al câmpului semantic, dar după caz acest sens poate deveni esențial.

Zsolt Nagy

„If Only all Counties Would Do the Same...” Pomology Efforts in the Old Ciuc (Csík) County between 1876-1918 and 1940-1945

Keywords: pomology, cultural history, Ciuc (Csík) county, Transylvania

The historical Seat of the Székely Land, with its settlements along the headwaters of Mureș and Olt and its affluents, at the East border of Transylvania, between 1876-1918 and 1940-1945, was a county of Hungary. Even nowadays, in the public opinion, the high mountains and woodlands of Ciuc are inappropriate for pomology. The author in his study takes in consideration the pomology efforts of the mentioned years. His cultural history review lightens the fact, that despite the general opinion, the spreading of rational pomology of the old Ciuc

County hold the first place not only in Transylvania, but in the whole country. This fact can be also found in the letters of the greatest pomologist of the time, Máté Bereczki from Mezökovácsháza, who after seeing the initiatives from Ciuc, wrote with hanker: „If only all counties would do the same (...) our inland pomology would revive in only a few decades.”

„Dacă așa ar face fiecare comitat...” Eforturi de pomicultură în comitatul Ciuc între 1876–1918 și 1940–1945.

Scaunul istoric Ciuc, cu așezările sale lângă teritoriul izvorului Mureș, precum cele lângă Olt și afluenții săi, la granița de est a Transilvaniei, între anii 1876–1918 și 1940–1945 era comitatul Ungariei. Chiar și în zilele noastre, în opinia publică trăiește o imagine despre peisajele de munți înalți împăduriți al Ciucului conform căruia zona este impropriu pentru pomicultură. Autorul în studiul său ia în considerare eforturile de pomicultură în anii menționați. Din cadrul istoric cultural aflăm că în contrar cu opinia generală, promulgarea pomiculturii conștiente din meleagurile vechiului comitat Ciuc era în frunte nu numai în Transilvania, ci și în toată țara. Acest fapt apare de multe ori în scrisorile pomologistului expert al vremii, Máté Bereczki din Mezökovácsháza, cine văzând inițiativele din Ciuc, scria tânjind: „Dacă așa ar face fiecare comitate (...) în câteva decenii pomicultura noastră ar înflori precis.”

Júlia Zsigmond

Life-story Parallelisms in a Bible Study Community Created by a Reformed Awakening Movement

In my study I analyzed among the members of a rural bible study communitiy network created under the influence of intensive religiosity, how did their biographical stories influence eachother, how did evolve their life, their human relationships, how close were the narratives of the everyday and fate events, how did the event that created the community integrate in the individual life-stories, did it alwats mean a turning point, did it determine the members of the group to redefine their identity, did it make them similar after they became members of the community. The object of my analysis was also the question of how: how their life-storytelling,

narrative behavior, strategies, style of speech, construction of their stories and interpretations reflect their system of values, habits and mentality.

Paralelisme în autobiografiile membrilor unei comunități de studii biblice create în urma unei mișcări de trezire spirituală reformată

În acest studiu am analizat în rândul unei rețele de comunități pentru studierea bibliei modul în care narațiunile lor autobiografice se aseamănă între ele, cum a evoluat viața lor, relațiile lor interpersonale, cât de apropiate sunt narațiunile referitoare la treburile zilnice și la evenimentele cruciale ale vieții, cum se integrează în autobiografiile evenimentele, care au dus la crearea acestei comunități, a însemnat un punct de schimbare sau nu, i-a determinat sau nu pe membrii comunității să redefinească propria identitate, a crescut sau nu măsura similitudinii lor după ce au devenit membrii comunității. În cursul analizei am examinat și modul: în care se reflectă propriul sistem de valori, propriul mod de viață și propria mentalitate în modul de narațiune, de comportament narativ, strategii, stil de a vorbi și a construi propriile narațiuni.

Lórincki Tünde

Reflections of the Culture of New Religious Roma from Transylvania and Budapest (General Features and Important Distinctions)

Keywords: Romani religious movements, the religious cultures, Transylvania, Budapest

In this study, I was investigating the different aspects of the emergence and functions of the new Romani religious movements, relied on topics from Transylvania and Budapest. I was mainly interested in the exploration of the logical structures and components, which underlies the functions of the new Romani religious cultures, and which are helping us to understand this contemporary social phenomena in all its complexity.

Reflecții despre cultura noilor religii a Romilor din Transilvania și Budapesta - Caracteristici generale și diferențe importante -

În acest studiu, am investigat diferite aspecte de înființare și de funcționare a noilor mișcări religioase a Romilor bazându-mă pe cazuri din Transilvania și Budapesta. În primul rând am fost interesat de logica componentelor structurale, care au ca suport funcțional a noilor culturi religioase a Romilor, și care ne ajută înțelegerea acestui fenomen contemporan social în complexitatea lui.

Mária Szikszai

Photo Practices of a Community of Monks

Keywords: photo anthropology, anthropology of religion, Franciscan monks, P. Kassay Kelemen

The study presents the analysis of a series of photos that shows a Franciscan monk, Kassay P. Kelemen (1877-1954). The pictures were taken in the first half of the twentieth century. Sources of the analysis are contemporary written documents and biographical data. It is assumed that socialization, education, cultural background greatly affects how a picture is taken. Judging by the frequency of use of photographic cameras, we can say that the Franciscan monks have embraced technical innovation in photography. They have done a lot of photos, and not only from behind the camera. It is observed that they deliberately and repeatedly sat in front of it, so they could leave a conscious trace in documenting life.

Practici de fotografiere într-o comunitate de călugări

Studiul prezintă analiza unei serii de fotografii pe care apare călugărul franciscan P. Kassay Kelemen (1877-1954). Fotografiile au fost făcute în prima jumătate a secolului XX. În analiza acestora am folosit ca surse documente scrise contemporane, date biografice. Se presupune că socializarea, educația, contextul cultural afectează foarte mult modul în care se va realiza o fotografie. Judecând după frecvența utilizării camerelor fotografice, putem spune că la începutul secolului călugării franciscani au îmbrățișat inovațiile tehnice din domeniul fotografiei. Cu toate că au realizat multe fotografii ei însuși, nu au stat doar în spatele camerei, ci s-au așezat în mod deliberat și repetat în fața aparatului de fotografiat, lăsând conștient un semn în urma lor.

Melinda Blos-Jáni

Men with the Movie Camera between 1945-1989. Amateur Filmmaking and Everyday Life under Communism

Keywords: amateur film, home movie, media domestication, film club, media practice

This study unfolds the amateur filmmaking practices of a family's two generations while, in fact, inquiring into how the filmmaking technologies of a given period (1945-1989) were built into a community's living space (both in a physical and metaphorical sense) and how they structured it. Through the history of the Haáz family living in Târgu-Mureș and the history of the local Film Club (and its leader, Ervin Schnedarek), we can explore the periods in the symbiosis of moving image and everyday life, the changing domestication process of the medium of film. In the meantime attention will be paid to the impact of state regulation of amateur film collectives and equipment, on the fact that these domestication stories occurred in the socialist Romania. The starting point of this analysis is that private films are not only embedded in the life of the individual, but also in the time of everyday life, in the history of representational forms and in macro contexts. This work was supported by a grant of the Romanian Ministry of National Education, CNCS – UEFISCDI, project number PN-II-ID-PCE-2012-4-0573.

Oameni cu aparatul de filmat între 1945 și 1989. Producția de filme de amator și viața cotidiană în comunism

Cuvinte cheie: filme de amator, filme de familie, domesticirea mediilor vizuale, cineclub, practici media, comunism

Acest articol se concentrează asupra implicațiilor întâlnite într-un caz concret: practicile de filmare într-o familie, în care obiceiul de a filma s-a moștenit prin trei generații. Analiza acestui caz dezvăluie defapt modul în care tehnicile de filmare pentru amatori au fost "domesticite" în perioada 1945–1989, cum s-au încadrat în viața cotidiană din comunism, și cum au structurat viața de familie. Prin istoria familiei Haáz din Târgu-Mureș și istoria cineclubului local, condus de Ervin Schnedarek devine posibilă analiza simbiozei dintre viața cotidiană și film și analiza procesului de domesticire al mediului filmului din perioada respectivă. Articolul a fost realizat

având ca suport CNCSIS-UEFISCDI, CNCS – UEFISCDI, proiect nr. PN-II-ID-PCE-2012-4-0573.

Áron Bakos

The Concept of Culture in the Works of Franz Boas

Keywords: Franz Boas, concept of culture, history of anthropology

In my paper I investigate how the notion of culture appears in the writings of Franz Boas, especially in his probably most prominent work, in *The Mind of Primitive Man*. Firstly I try and see why we find such contradictory opinions about Boas' status in the history of anthropology. In this section, besides following Stocking's reasoning, I introduce gossip and oral tradition as a possible explanation for why Boas sometimes – even today – is depicted somewhat similarly to a culture hero. To avoid the mistake of an unhistorical inquiry, as a next step, I follow how the concept of culture, and the way the Other is viewed and depicted, changed in the intellectual traditions of Europe. I see Boas' work as one in a boundary position, in a historical period where both the term culture and that of the Other is seen differently, when the former becomes a tool for writing down the latter. In my analysis I aim to prove that Boas' use of the concept of culture remains contradictory, in that the terms in his writings appear not only in a neutral, descriptive, plural sense. Rather, culture sometimes appears as ideal and spiritual, opposed to a material, technological civilization; and it is also used to describe a more ideal state of man. From these points I conclude that it is false to see Boas as the inventor of the concept of culture, he is, rather, an important factor in the historical changes that led to a new discourse of the Other.

Conceptul de cultură în munca lui Franz Boas

Cuvinte cheie: *Franz Boas, conceptul de cultură, istoria antropologiei*

În lucrarea mea investighez cum noțiunea de cultură apare în scrierile lui Franz Boas, în mod special în *The Mind of Primitive Man*, care este probabil cea mai prominentă operă a lui. În primul rând, voi examina de ce există opinii atât de contradictorii despre statutul lui Boas în istoria antropologiei. În această secțiune voi introduce bârfa și tradiția orală pe lângă raționamentul lui Stocking, ca posibilă explicație pentru faptul că –chiar și azi– Boas este adeseori depictat ca și un erou cultural. Pentru a evita greșeala care ar rezulta dintr-o cercetare

neistorică, în următorul pas voi examina cum conceptul de cultură și modul în care Celălalt este văzut și depictat s-au schimbat în tradiția intelectuală europeană. Consider munca lui Boas ca fiind una la granița între două momente istorice, punctul în care termenele “cultură” și “Celălalt” se schimbă, iar primul devine o unealtă pentru descrierea celui din urmă. În lucrarea mea voi demonstra faptul că conceptul de cultură al lui Boas rămâne contradictoriu, deoarece în munca lui nu apare doar cu semnificație neutră, descriptivă, plurală, ci adeseori apare ca ideal și spiritual, opus unei civilizații tehnologice și materiale. Prin acesta este adeseori folosit pentru a descrie o condiție (mai) ideală a omului. Din aceste puncte de vedere, conclud că este fals să îl considerăm pe Boas ca și inventatorul conceptului de cultură. El este mai degrabă un actor important în schimbările istorice care au condus la un discurs nou despre cultură.